

Derk Jan Eppink: Donald Trump gaat Europa op het appèl roepen

Door [Derk Jan Eppink](#) - 7 november 2024

Geplaatst in [Amerika](#) - [Donald Trump](#) - [Europese Unie](#) - [NAVO](#)

Met Giorgia Meloni en Viktor Orbán kan hij goed uit de voeten, maar met de meeste Europese regeringsleiders ligt dat anders. Mark Rutte zal hij vooral gebruiken om de Europese NAVO-landen meer te laten betalen voor hun defensie. Derk Jan Eppink blikte vanuit Washington vooruit op de tweede ambtstermijn van 'come back kid' Donald Trump.

Nooit is een politicus zo krachtig als een feniks uit zijn as herrezen als Donald Trump. Zijn overwinning bij de presidentsverkiezingen van 2016 leek een bedrijfsongeval. Hij verloor van Joe Biden in 2020 en haalde zich de smet van 6 januari 2021 op de hals toen zijn aanhangers het Congres bestormden.

Trump leek uitgeteld, kreeg allerlei processen aan zijn broek, gevangenisstraf dreigde en tijdens de verkiezingscampagne kreeg hij te maken met twee moordaanslagen. Hij werd door Democraten uitgemaakt voor 'nazi', 'fascist' en 'Hitler' maar wordt tóch de eerste president na Grover Cleveland (1885-1889 en 1893-1897) met twee niet aaneengesloten termijnen in het Witte Huis. Trump, de 'comeback kid'.

Democratisch onvermogen

Zijn overwinning heeft ook te maken met het onvermogen van de Democraten om met een kansrijke kandidaat te komen. De partij stuntelde dit jaar voortdurend. De cognitieve gebreken van president Biden werden lang toegedekt en kwamen pas aan het licht tijdens een debat met Trump, dat Biden zelf

Derk Jan Eppink: Donald Trump gaat Europa op het appèl roepen

had aangevraagd. Het werd zijn Waterloo. De leider van de westerse wereld bleek een hulpeloze oudere man die zijn taak niet meer aankon. Vicepresident Kamala Harris nam de fakkel over maar kon geen eigen profiel ontwikkelen. Haar campagne had iets van amateurtoneel. De gevestigde media hieven haar op het schild, maar de gebreken van Harris waren niet te verbergen. Dat zagen kiezers eerder dan de media, nu in depressie.

De Democraten zijn toe aan zelfonderzoek. Ze verloren net als in 2016 delen van hun 'coalitie van minderheden'. Trump pleegde een inbraak in hun achterban: bij latino's en zwarte mannen. Hij maakte van de Republikeinse partij een partij voor de werkende bevolking, voor de gewone man. De *swing states* in de Midwest gingen naar Trump. De Republikeinse partij werd een arbeiderspartij; de Democratische partij een vereniging van hoger opgeleiden, beter gesitueerden en beter wetende intellectuelen. Kortom, een partij van de elite. Het is een kloof die ook in West-Europa en in Nederland zichtbaar is.

Wat gaat Trump doen zodra hij op 20 januari 2025 wordt beëdigd? Hij heeft al veel leergeld betaald in de jaren na 2016. Hij heeft vooral geleerd hoe het niet moet, en veel fouten gemaakt bij het inhuren van medewerkers. 'You are fired' kregen ze dikwijls te horen. Het Witte Huis leek een doorgangshuis en chaos regeerde. Tijdens deze campagne was Trump meer gedisciplineerd, voor zover mogelijk althans, en hij heeft ook een idee welke staf hij straks nodig heeft. Op Buitenlandse Zaken komt mogelijk Mike Pompeo, die met dat bijltje wel weet te hakken.

Het buitenland vraagt van Trump bijna evenveel aandacht als het binnenland: de oorlog in Oekraïne, de oorlog in het Midden-Oosten, handelsgeschillen met tal van landen en de opkomst van China. Trump heeft in buitenlandse beleid vrijwel de vrije hand, en met een Republikeinse meerderheid in de Senaat en het Huis van Afgevaardigden weinig last van de Democraten die hun wonden likken.

Ergernis over het oude continent

Europa kan echter de borst nat maken, want de ergernis van Trump over het oude continent is groot. Het ligt in de rede dat hij een toespraak geeft waarin hij Europese landen bedient van enige 'tough love'. Hij vindt dat Europese lidstaten van de NAVO meer moeten bijdragen. De NAVO is ook bij Republikeinen hoeksteen van het veiligheidsbeleid, maar dat de Amerikanen het leeuwendeel van de Europese defensie betalen, moet veranderen.

In zijn eerste termijn gaf Trump al standjes aan Europese regeringsleiders en leek hij een bovenmeester die onwillige leerlingen op appèl riep. Tijdens een NAVO-vergadering haalde Trump een papier voor de dag en ging alle regeringsleiders af. Landen die hun aandeel betaalden kregen lof, maar de wanbetalers kregen verbale billenkoek. Vooral de Duitse bondskanselier Angela Merkel: 'And Germany, 1,5 percent for defense: Angela, not good, not good'. Merkel moest deze schrobbering ondergaan met alle Europese collega's erbij.

Trump gaat het percentage opschroeven, zo is in Washington te horen. Is 2 procent van het bbp als

Derk Jan Eppink: Donald Trump gaat Europa op het appèl roepen

maatstaf voor veel Europese landen al veel, Trump gaat méér eisen: 3 procent. Een aardige opdracht voor de nieuwe secretaris-generaal van de NAVO, Mark Rutte, om namens de vastgoedeigenaar in Washington DC de 'achterstallige huur' bij Europese lidstaten op te halen. Ook moet er een einde komen aan begrotingstrucs om de defensiebegroting kunstmatig op te pompen. Zo betaalt Duitsland de pensioenen van voormalige DDR-officieren uit het defensiebudget. Pure begrotingsvervuiling.

Ook de Europese Commissie komt in het verdomhoekje. In het wereldbeeld van Trump (en veel Amerikaanse conservatieven) is de EU een regionale organisatie zoals de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS). In zijn ogen is commissievoorzitter Ursula von der Leyen een ongekozen topambtenaar die niet op gelijke voet staat met gekozen nationale leiders. Als wederpartij ziet Trump gekozen regeringsleiders en met hen doet hij zaken. Hij ziet niets in supranationale organisaties zoals de EU, wél in intergouvernementele organisaties zoals de NAVO.

Die houding maakt handelspolitiek met Amerika wel moeilijk, want dat is de exclusieve bevoegdheid van de EU. Trump wil dat handelsbelemmeringen voor Amerikaanse bedrijven uit de weg worden geruimd en beschuldigt de EU van protectionisme. Het is beter als een gezaghebbende regeringsleider dat met Trump bespreekt, want Von der Leyen wil hij niet zien. Maar de Italiaanse premier Giorgia Meloni zal beter in de smaak vallen.

Nederland staat er bij Trump goed op, zeker de huidige coalitie met Geert Wilders die de Amerikanen zelfs voorzag van een stemadvies op Trump. Dergelijke gestes vergeet hij niet. Met Duitsland heeft Trump minder op, en dat zal blijken. De Duitse politiek en media zijn grenzeloos negatief over Trump, op een bijna kinderlijke manier. Oost-Duitsland vertoont zelfs trekken van anti-Amerikanisme. Met de Franse president zijn de verhoudingen soms stroef. Trump dreigt, bij een geschil, dan met invoerheffingen op bijvoorbeeld Franse champagne. Emmanuel Macron trekt dan snel zijn staart weer in.

Geduld is op

De regeringsleider met wie Trump de beste verhouding heeft, is de Hongaarse premier Viktor Orbán. Zij zijn dikke vrienden. De relatie met Polen wordt belast omdat Trump boos is op de Poolse premier Donald Tusk die in sneltreinvaart bezig is te doen wat zijn voorgangers ook al deden: media het leven lastig maken en rechters ontslaan. Ook de verhouding met de Britse premier Keir Starmer zal geprikkeld zijn. De Britse Labourpartij stuurde vrijwilligers naar Amerika om de Democraten te helpen met hun verkiezingscampagne. Trump ziet dat als 'inmenging'.

Een nieuw thema in de relatie van Trump met Europa is de oorlog in Oekraïne. Trump heeft altijd gezegd dat de Russische inval in 2022 niet zou zijn gebeurd als hij nog president was geweest. Op verkiezingsbijeenkomsten kondigde hij aan na zijn verkiezing en vóór zijn beëdiging een einde te maken aan de oorlog in Oekraïne. Het opwerpen van de vraag 'hoe komen we uit die oorlog?' is op zichzelf niet slecht. Maar hoe Trump dat gaat doen, heeft hij niet gezegd. Gaat hij de Russische president Vladimir Poetin en diens Oekraïense evenknie Volodymyr Zelensky bij elkaar roepen? Gaat

Derk Jan Eppink: Donald Trump gaat Europa op het appèl roepen

hij ze onder druk zetten met harde sancties voor Rusland en minder wapens voor Oekraïne?

Hoe dan ook, Trumps geduld met Europa is op. En dat zal Europa nog meer merken dan in zijn eerste termijn als president al het geval was.

*Op **9 oktober** verscheen '**Rechtsomkeert**', het nieuwe boek van **Derk Jan Eppink**. Daarin schetst hij in heldere taal hoe zich in Europa, de Verenigde Staten en vooral Nederland een rechtse omwenteling voltrok. Het boek verscheen bij **Uitgeverij Blauwburgwal**, kost € **22,95** en kan **[HIER](#)** worden besteld. Informatie voor media en de boekhandel: info@blauwburgwal.nl*